

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL ŠIAULIŲ UNIVERSITETO DARBUOTOJŲ IR STUDENTŲ ETIKOS KOMISIJOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ**

2018 m. birželio 25 d. Nr. SP-4

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), 13 punkto 1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje 2018 m. gegužės 21 d. gautą I. P. (toliau – Pareiškėjas)¹ prašymą „Įvertinti Šiaulių universiteto Darbuotojų ir studentų etikos komisijos priimtus sprendimus [Pareiškėjo] atžvilgiu“ (toliau – pranešimas), ir atlikęs tyrimą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į Kontrolierių pranešime nurodydamas, kad Šiaulių universiteto (toliau – ŠU) darbuotojas D. R. nuo 2017 m. „kelia nepagrįstus kaltinimus, vykdo nuolatinį persekiojimą ir totalinę kontrolę bei menkina [Pareiškėjo] dalykinę (profesinę) reputaciją. Tai patvirtina nuolatiniai [darbuotojo D. R.] raštai Universiteto rektoriui, Tarybos pirmininkui, išorinėms institucijoms <...>, Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų Etikos komisijai [toliau – Etikos komisija].“ Pareiškėjas pranešime nurodo, kad darbuotojas D. R. 2017 m. spalio 30 d. ir 2018 m. vasario 1 d. raštais kreipėsi į Etikos komisiją prašydamas įvertinti Pareiškėjo veiksmus. Taip pat nurodo, kad pats Pareiškėjas 2018 m. kovo 6 d. kreipėsi į Etikos komisiją dėl darbuotojo D. R. veiksmų įvertinimo.

Pareiškėjas savo pranešime Kontrolieriaus prašo įvertinti, ar:

„1. [Etikos komisija] **turi įgaliojimus vertinti** Viešojo juridinio asmens, kuris valdo naudoja valstybės ir savivaldybės turtą ir juo disponuoja, **vidaus auditorių profesinės etikos taisyklių pažeidimus**.

2. [Etikos komisijos] 2017 m. lapkričio mėn. 29 d. priimtas [sprendimas] **[Pareiškėjo] atžvilgiu yra teisingas**.

3. [Etikos komisija] priimdama [darbuotojo D. R.] 2018 m. vasario mėn. 1 d. raštą ir nagrinėdama jame nurodytus galimus procedūrų pažeidimus **nepažeidė** Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos komisijos nuostatų **V punkto 33 papunkčio**, kuriame nurodyta, kad

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjų lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

„Komisija nenagrinėja ir pranešimų ar informacijos apie galimus procedūrų pažeidimus mokslo ir studijų institucijoje“ **reikalavimų**.

4. [Etikos komisija] 2018 m. kovo mėn. 13 d. sprendimu <...> **neskatina [D. R.] tolesnių neteisėtų ir nepagrįstų kaltinimų kėlimui [Pareiškėjo] atžvilgiu**.

5. [Etikos komisijos] 2018 m. balandžio mėn. 13 d. <...> ir gegužės mėn. 15 d. <...> **sprendimai yra teisėti <...>**.

Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Kontrolierius yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atliekantis tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų, įtvirtintų mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksuose, pažeidimų. Nei MSI, nei Tarnybos Nuostatuose nėra nustatyta kompetencija Kontrolieriui nagrinėti skundus apeliacine tvarka dėl atitinkamos mokslo ir studijų institucijos akademinės etikos ar kitos ginčų nagrinėjimo komisijos priimtų sprendimų teisėtumo.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad Kontrolieriui nustatyta teisė nagrinėti skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atlikti tyrimus tik dėl tų galimų procedūrų pažeidimų, kurios įtvirtintos atitinkamos mokslo ir studijų institucijos akademinės etikos kodekse.

Nagrinėjamu atveju pastebėtina, kad Etikos komisijos nuostatai yra mokslo ir studijų institucijos vidaus teisės aktas, reglamentuojantis Etikos komisijos darbą ir procedūras, todėl, vadovaudamasis šiuo metu galiojančiais teisės aktais, Kontrolierius negali nagrinėti ir vertinti Etikos komisijos procedūrų, įtvirtintų ŠU Darbuotojų ir studentų etikos komisijos nuostatuose, galimų pažeidimų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Kontrolierius pažymi, kad toliau pranešimas bus nagrinėjamas kompetencijos ribose, todėl nebus nagrinėjami ir vertinami Pareiškėjo suformuoti 2–5 punktai.

Pareiškėjas, prašydamas įvertinti, ar Etikos komisija „turi įgaliojimus vertinti Viešojo juridinio asmens, kuris valdo, naudoja valstybės ir savivaldybės turtą ir juo disponuoja, **vidaus auditorių profesinės etikos taisyklių pažeidimus**“ (toliau – Vidaus auditorių profesinės etikos taisyklės) pateikė Kontrolieriui 2017 m. lapkričio 29 d. sprendimą, kurio įžanginėje dalyje nurodyta, kad Etikos komisija išnagrinėjo „prašymą įvertinti [Pareiškėjo] [galimą] viešųjų ir privačiųjų interesų [supainiojimą] ir [Vidaus] auditorių profesinės etikos taisyklių nesilaikymą“. Etikos komisija sprendimą dėl gauto prašymo nagrinėjimo priėmė vadovaudamasi ŠU Etikos kodekso 1.5.3 punktu, kuriame „apibrėžta bendruomenės samprata: „Bendruomenė – dėstytojai, mokslo darbuotojai, administracija, studentai ir kiti Universiteto veiklą užtikrinantys darbuotojai“, ir 2.2. punktu, kuris įpareigoja Pareiškėją „paisyti bendrųjų Universiteto interesų ir pagal galimybes prisidėti prie Universiteto tikslų siekimo“. Sprendime Etikos komisija atkreipė dėmesį, kad „vadovaujantis Šiaulių universiteto Etikos kodekso 5.8. punkto nuostata „komisija nenagrinėja pranešimų ar informacijos apie galimus procedūrų pažeidimus mokslo ir studijų institucijoje“ [, todėl] atsiriboja nuo pranešime išdėstytų procedūrinių pažeidimų“. Išnagrinėjusi surinktą informaciją Etikos komisija savo sprendime nurodė, kad Pareiškėjo „veiksmai pažeidžia:

2.1 [Vidaus] auditorių profesinės etikos taisyklių <...> punktus <...>.

2.2. [ŠU] Etikos kodekso (patvirtinto 2015 m. gruodžio 16 d. ŠU senato posėdžio (protokolo Nr. SP-09) nutarimu Nr. 4). 2.2.4 punkto dalį „kai sprendžiamas paties asmens, šeimos nario ar kitaip susijusio asmens finansavimo, karjeros, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas, manant, kad sprendimas gali būti šališkas“.

[ŠU] Etikos kodekso (patvirtinto 2015 m. gruodžio 16 d. ŠU senato posėdžio (protokolo Nr. SP-09) nutarimu Nr. 4) 5.2 papunktyje nustatyta, kad „Etikos kodekso priežiūrą atlieka Senato patvirtinta Etikos komisija <...> vadovaudamasi Etikos kodekso nuostatomis. Etikos kodekso 5.4 papunktyje – „Komisija dirba vadovaudamasi Etikos komisijos veiklos nuostatais ir Etikos kodeksu“, o 5.8 papunktyje – „Komisija nenagrinėja <...> pranešimų ar informacijos apie galimus procedūrų pažeidimus mokslo ir studijų institucijoje.“

Iš Pareiškėjo pateikto Etikos komisijos 2017 m. lapkričio 29 d. sprendimo matyti, kad nors ir Etikos komisija atkreipė dėmesį į Etikos kodekso 5.8 papunktį ir nurodė, kad „atsiriboja nuo pranešime išdėstytų procedūrinių pažeidimų“, tačiau sprendime, greta akademinės etikos kodekso pažeidimo, konstatavo, kad „[Pareiškėjo] veiksmai pažeidžia „[Vidaus] auditorių profesinės etikos taisyklių <...> punktus <...>.“²

Nagrinėjant galimus akademinės etikos pažeidimus, būtina atsižvelgti ne tik į akademinės etikos kodeksus, bet ir į Lietuvos Respublikos įstatymus ar kitus teisės aktus. Aktualių teisės aktų nurodymas atitinkamos mokslo ir studijų institucijos akademinės etikos ar kitos ginčų nagrinėjimo komisijos priimtame sprendime neturėtų būti vertinamas kaip kompetencijos ribų peržengimas. Priešingai, toks nagrinėjimo būdas atskleistų atlikto tyrimo išsamumą, teisėtumą ir teisingumą. Tačiau atlikusi tyrimą, atitinkamos mokslo ir studijų institucijos akademinės etikos ar kita ginčų nagrinėjimo komisija negali konstatuoti kitų teisės aktų normų, išskyrus akademinės etikos kodeksu, pažeidimu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Etikos komisija nustatydamas, kad Pareiškėjas savo veiksmais pažeidė Vidaus auditorių profesinės etikos taisykles, nesilaikė procedūrų, įtvirtintų Etikos kodekse, peržengė savo kompetencijos ribas, todėl pažeidė Etikos kodekso 5.2 ir 5.4 papunkčius.

Iš Kontrolieriui pateiktos informacijos matyti, kad Pareiškėjo veiksmai buvo apskūsti Etikos komisijai po to, kai Pareiškėjas parengė 2017 m. sausio 20 d. ŠU rektoriaus įsakymo projektą, kurio rengti neturėjo teisės. Etikos komisija, įvertinusi surinktą informaciją, šiuo sprendimu nustatė, kad Pareiškėjo veiksmai pažeidžia „[Etikos kodekso] <...> „2.2.4 punkto dalį „kai sprendžiamas paties asmens, šeimos nario ar kitaip susijusio asmens finansavimo, karjeros, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas, manant, kad sprendimas gali būti šališkas“.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Etikos kodekso, galiojusio tuo metu, kai buvo priimtas 2017 m. lapkričio 29 d. Etikos komisijos sprendimas, 2.2.4 papunktyje buvo nustatyta papildoma sąlyga, kurios Etikos komisija sprendime nemini – 2.2.4 punkte nustatyta pareiga „**nesinaudoti balsavimo teise**, kai sprendžiamas paties asmens, šeimos nario ar kitaip susijusio asmens finansavimo, karjeros, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas, manant, kad sprendimas gali būti šališkas“.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas neteisėtai rengė rektoriaus įsakymo projektą, kurio neturėjo teisės rengti, bet ne pasinaudojo balsavimo teise, todėl Etikos komisija, priimdama sprendimą, plečiamai vertino Etikos kodekso normą, netinkamai kvalifikavo galimą akademinės etikos pažeidimą ir nesant pagrindo pritaikė 2.2.4 papunktį.

² Čia ir toliau – pabraukta mūsų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Etikos komisija elgėsi aplaidžiai, neužtikrino akademinės etikos principų tinkamo įgyvendinimo, todėl pažeidė MSĮ 4 straipsnio 2 dalį ta dalimi, kurioje nustatyta, kad akademinė etika, tai visuma visuotinai pripažintų vertybių, kurios užtikrina skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, atsakingumą ir pasitikėjimą.

Atkreiptinas dėmesys ir į Etikos komisijos priimto sprendimo 1.2 papunktį, kuriame nurodyta, kad:

„1.2. Rektoriaus atsakymo [darbuotojui] rašte, kuriame pažymima, kad „dėl pasikeitusių aplinkybių buvo ilga įsakymo rengimo ir svarstymo procedūra, todėl galimai įsivėlė neatitikimai ar netikslumai bei „[vadovas] neturėtų rengti veiklos įsakymų projektų“.

Pastebėtina, kad be minėtų aplinkybių, rektorius savo rašte nurodė ir kitas aplinkybes, kurių Etikos komisija savo sprendime nenurodė. Rektoriaus rašte nurodomos tokios aplinkybės kaip: „pasikeitę administracijos reikalų tarnybos vadovai ir nebedirbantį vadovą įrašyti buvo negalima“, „rengiant projektą tarnybinių atlyginimų koeficientai buvo derinami su prorektorais ir kitais darbuotojais“, „galutinį sprendimą priėmė Rektorius“, „įsakymas rengtas reglamentuoti kelių tarnybų darbuotojų atlyginimų koeficientus, bet ne <...> tarnybos [direktoriaus] iniciatyva“. Toks selektyvus, nemotyvuotas rėmimasis tam tikromis aplinkybėmis, nenurodant kitų, vertintinas kritiškai, kaip paneigiantis Etikos komisijos atlikto tyrimo išsamumą bei visapusiškumą.

Pažymėtina, kad visi akademinės bendruomenės nariai, pripažindami ir puoselėdami akademinės etikos vertybes, nustatytas MSĮ 4 straipsnio 2 dalyje: „Akademinė etika – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, tausų išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektinės nuosavybės apsaugą“, informaciją apie kitus akademinės bendruomenės narius turėtų sleisti atsakingai ir nepiktnaudžiauti jiems suteiktomis teisėmis.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 ir 3 punktu,

n u s p r e n d ė:

1. Informuoti Pareiškėją, Šiaulių universitetą, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministeriją ir Šiaulių universiteto Darbuotojų ir studentų etikos komisiją apie padarytus akademinės etikos ir procedūrų pažeidimus.

2. Rekomenduoti Šiaulių universiteto Darbuotojų ir studentų etikos komisijai atšaukti 2017 m. lapkričio 29 d. sprendimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.